

નયેરંગે અફલાક ૨૫૭૩ ઉર્દૂ

ગુરુદીનઅલી વ ખદરુદીન હસન

નાટક ત્રીન આબકા

—:૦:—

વાસ્તે ખ.સો આમકે છાપકર શાયઅ

મહમદ મીરજા મુખી

ખખાને ઉર્દૂ ખલફે ગુજરાતી

અશયાર

અબ્દુલમેબ એહ નયેરંગે અફલાક હયે.

સગસર યહ ફિરસા અતમ નાક હયે.

કરે લાખ ફેલીસ યહાં પર કોઇ.

લીખા હોગે કિસ્મતમે હોગા વોહી.

ALL RIGHT RESERVED

સખ દાઅવા માહફુજ ક્રીયા હયે.

મુખધ :

ધી રાઇઝીંગ સ્ટાર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમે છપા હયે.

ઇ. સ. ૧૮૮૬.

કીમત ત્રીન આને.

ॐ

નાટક તોન બાબકા

—:0:—

મહમદ મીરઝા મુખી

જાપાને ઉડું પાહોડું ગુજરાત

2012

ਆਮਾਏਅ ਧੇਹ ਨਧੇਰੰਗੇ ਅਕੁਨਾਏ ਹਥੇ.

સરાસર યેહ કિરસા અલમ નાક હયે.

કરે લાખ ડોશીસ યહાં પર કોઈ.

ਦੀਪਾ ਛਿਨੇ। ਕਿਰਮਤਮੇਂ ਹੋਗਾ ਪਾਓ।

ALL RIGHT RESERVED

સાથ દાખવા માલફૂજ કરીયા હયે.

ਸੁਭਾਸ਼ :

ધી રાઈઝીંગ સ્ટાર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમે છાપા હયે

ઈ. સ. ૧૮૮૬.

કોમલ તાન આને.

૨૬૭૩

નયેરંગે અફલાક
ઉર્ફ
નુરદીનઅલા વ ખદરદીન હસન

બાદશાહ.....શહે કેર.

સમસુદીન મહમદ.....વજર શહેરે કેર.

નુરદીન અલી.....વજર શહેરે કેર.

ખદરદીન હસનપીસરે નુરદીનઅલી.

જે જાએ નુરદીનઅલી...માદરે ખદરદીન હસન.

જે જાએ ખદરદીન.....દુખતરે સમસુદીન મહમદ.

હુમાયુનયુજામ વઝીરે ખાંસરા.

ઉસકે સીવા જીન, પરી, અહેલકારાં, ફકી રો,
સાહેલીઆં, યુજામ વગેરાં,

બાબ. પહેલા--પરદા પહેલા.

રાહેરે કેરું.

શમશુદીન મહમદકા મકાન.

(દીખજાઇ દેના શમશુદીન મહમદ એર
નુરુદીન અલીકા)

ગમ્મલ.

(કાસી મસ્તકે આનેકી આરજુ હય)—એ રાહા.

શમશુદીન મહમદ—

ખીરાદર હય અજ ખસ મેગ યે ખીયાલ
જરા સેચો એર સમજો મેરા સગાલ—ખી.
દો ભિને જો આપસમે હોવે બહમ
સાનો શાલમે બી ન હોવે ખેસો કમ—ખી.
હસે જા કરે દેનો શાદી બહમ
મગર હમસે રતખેમે ત હોવે કમ—ખી.
દુમારી હય હસમે બલા મરજી કયા
ખતાવો મુજે જલદ બહેરે ખુદા—ખી.

વોહી રાહ

નુરુદીનઅલી—મેરી વો ખુશી હય જો તેરી ખુશી

મે તાપે હું મરજીકા બાઇ તેરી—મે.

હકીકતમે ગાઇ ખોહત ખુશ હય

મેરે દીનકો યે ખાત મરજુમ હય—મે.

ખેત

શમશુદીન મહમદ—હલાહદ મેરે દીનકો હયે યે ખીઆલ

આ ગર કાર મુશકીન હયે એર હય મનાન

કે જોજી મેરી યોર તેરી એક જ
 બહમ હોવે યે એક શખ હી મીના
 તેરે ગરમે બાઈ હો પેદા પીશર
 ખુદા દે મુજે લડકી રશકે કમર
 કરે શાદી દોનોકી બા એક દીગર
 રહે શાદ દોનો ઇચી જનએપર
 બહુકુ કહું નીન લોંડી અતા
 રહે જોકે ખીદમત મં ઉસકી સદા
 ઉસે યોર દીનાર દુસે હજાર
 કંઠપર ગનોકો બહુ ૧૭મે દાર

ખેત.

બુરહીનઅલી—નાહી ખાત બાઈ તુમારી બજા
 તુમે ચાહીએ કરની શરમે હયા
 બતાવો કહાંકા યે દસતુર હય
 ખીરદમંદકે શામને દુર હય
 નાહી આપ દુનીઆસે વાકીફ જરા
 કે હોતે હય કયા કયા રશાઈમ અદા
 બાહતહી જહામે હય યે રશમ તેજ
 કે દેના હય લડકીકા વાલીદ જહજ
 તુમે ચાહીએ દેની યે ચીજ સખ
 જોબર અકશ કરતે હો મુજે તબખ

ખેત.

રામશુદીન મહુમદ—નાહી બુરહીન તેરા કહેના સવાખ
 મેરા દીત હુવા તુજસે જલકર કવાખ
 મરી કીશ કદર તુને યુશતા ખીઆં
 કીઆ ખુરહીઅત પર ન તુને ધીઆં

હુધ મેરી લડકી ઝલીલો હકીર
 તેરા લડકા ઠેરા અમીરો વઝીર
 વઝીરાતપે અપને તું નાજ હુવા
 હુવા અપને નજદીક હમસર મેરા
 કરે અપને દીલમે ગર શીકરે રશા
 તો જાહેર તુજે હોવે રતખા મેરા
 તુજે સાથ મેં અપને અયે પુર ગરર
 શહર લે મહું બાદશાહકે હજુર
 દીલાવું વહાં તેરે કીએકી શજા
 હમેશા રહે તુજકો યાદ યે મજા

(જાના શમસુદીન મહમદકા)

ગજલ.

(બેજાર હય કોન એર કહો જરદાર કોન હય ?)—એ રાહ

નુરદીનઅલી—અએ ચરખ પુર શીતમ તુજે આજર કીયા હુવા ?
 દુશમન નો પુવા મજુવા, મેરી જાતકા હુવા ?—અએ
 મએને કહીયી બાતયાં પર નીદાકસે
 અએસી જરાસી બાતપે કીતના બપા હુવા—અએ.
 થા એકતો અહાં અબી દીલમે ગમે પીદર
 ખેઠે બીદાહએ એકરી યે દુસરા હુવા ?—અએ ચરખ
 ચુરખત પસંદ આતી હય રએનેસે હસિ જગે
 રહેના યાંહકા અખ મુજે હીસરત શીજા હુવા—અએ.
 આવું બશરતે જાંદગી વાપશ ન શીર કખી
 હસ જએસે કિચાટ ગજબ દીલ મેરા હુવા—અએ.

(જાના નુરદીન અલીકા)

બાબ પહેલા--પરદા દુસરા.

ગંગલ,

(આના નુરદીન અલીકા એર બુલના રાહકા)

ગંગલ,

(ગમે દુરકતમે અમે જાના મુન્નેયો બેકરાશીથી)—એ રાહ.

નુરદીનઅલી—હમારા ગરદીશે ગરદીશ, સર ચકરાય જાતા હયે
જમાનેકી કમ વ બેશીશે દીલ ગભરાય જાતા હય—હ.
યહાં હમ અપને દીલશે આપહી બેભર હય બમ્મેકે
ફલક ઈસ પર ન અમે રંજો મહન દીખલાએ જાતા
હય—હમારા
ખુદા જાને બરશના હય કહાં ઇશ ચશમે ગીરીઆકો
મેરે દીલપર શહાબે ગમ ગજબકા છુએ જાતા હય—હ.
કીઆ આવારા ગુરખતમે ન છોડાપર મેરા પીછા
ગજબ હય અખતલક તલવા, મેરા ખુજલાએ જાતા
હય—હમારા

ઝબ્બાની.

નુરદીનઅલી—અકશોશ દમ નીકલતા હએ ન મંજુલે મકશુદક
પતા મીલતા હય, ચલતે ચલતે થક ગયા દમ નીકલતે
નીકલતે અટક ગયા ખુબ ગુરખતમે ખરાબ કીઆ
માલુમ નહીં ખાંશરા કીતની દુર હય શખતી એ
મંજુલસે દીલ ચુર હય કંઈ હમદમ હય ન ગમ ખુવાર
હય અખ મુન્ને જાના દુશવાર હય કહાં જાવું કીસીસે
પતા પુછું. અકશોશ.

(જાના નુરદીન અલીકા)

બાબ પહેલા--પરદા તીસરા.

શહેરે બાંસરા.

(આના નુરદીન અલીકા એર ખુશ હોત

ઈમારતે શહેરકી દેખકે)

હુમરી.

(પીઠેકે ચીત્ર ખીન પ્રીતમ પ્યારે)—એ રાહ.

નુરદીનઅલી—દીખાઈ હકને સુરત બાંશગકી,

ચકુતત શહેરકી મુજકે આતાકી.

હય ઇશ ચીજોમે પાસ કેરે,

નમર આતી હય યાં કુદરત ખુદાકી.

મકાં હરએક એર મકાને આલમ,

જમી ખુલી હય બરી બાંસરાકી.

મકાંકી જુસ્તેજુ કરતી હય લાઝીમ,

કોઈજા ગરચે મીત જાએ કળકી.

(જાના નુરદીન અલીકા)

—:O:—

બાબ પહેલા--પરદા ચોથા.

માંસરાકે વઝીરકા મહેલ.

(ખમર કરતા હુમાયુન યુલામકા અપને વઝીરસે

અજાન ખી દેખકર નુરદીન અલીકા)

મસનવી,

(અરે કેાન હય તું તેરા કયા હય નામ)—એ રાહ

હુમાયુન—શુનો અરજ મેરી અએ વાલા શીકાત

કે દેખી હય મએને નહ વારે દાત

ગુજર મેરા બાબરમે જબ હુવા
 નજર આયા એક તરફ તર માજરા
 જવાન એક બાબરહેર ફકીરો હકીર
 શરે રાહયા યહાં શકુનત પછર
 ઉસે દેખ કહેતાયા મેગ જમીર
 કીસી શહેરકા હય અમીરો પછર
 તલાસે મકાંકી ઉસે જોશ થા
 મુશાકીરયા એરખાને ખરદોશયા
 વોડી રાહ.

વઝીર—હુમાયુન ખરાએ ખુદા જલદાન
 મેરે પાસ ઉસ સખસકો લેકે આ
 કોઇ દેખું આકત રહીદા ન હો
 શયા એ ફલકશે તલીદા ન હો
 (જાના હુમાયુનકા એર સાથ લે આના નુરુદીનઅલીકો)
 બેત.

વઝીર—સુતાવો મુઝે હાલ અપના જશ
 ગુજર આપકા કીસ તહેસે હુવા
 સુતાવો મુઝે અપના હશમે નમઅ
 કે હમે નામ કીઆ આપકા કીઆ ફસઅ
 કીસી સખશકી હય આપકા મુવલાશ
 દીઆ દીલમે હય જુસત જુએ મઆશ

નુરુદીનઅલી—ના પુછો મેગ હાલ અમે છ કરમે
 કીસી વખત મેં થા મએ શહેમે હશમ
 હુવા ગરીદીશે ચરખશે ચશમ નમ
 મોહીબ ફશમને જા હુવે એક કલમ

વતનસે કરી ઈશ લીએ રૂપસતી
 હો આઘ મુજે દશતમે બે બશી
 હુવા દસ્ત મે એક ખીજર રહે હુંમા
 દીખાઘ મુજે વહાં રહે બાંસરા
 ખુદા ખુશ રખે તુમકો લેલો નહાર
 કદમ ખોસ તેરા હુવા ખાક સાર
 અગર હો શકે એક દીજીએ મકાં
 મુનાબુંગા શીર આપડા દાસતાં

—:O:—

બાબ પહેલા--પરદા પાંચવા.

શહેરે કેરૂ.

(વાપસ આના સમમુદીન મહમદકા શીકાર ગાહસે
 એર તજાશ કરના નુરદીન અત્રીકા,
 ઝખાની.

રામશુદીન મહમદ—ખીગદરકી તજાશમે ચીનો, મહાનચી
 દીમશકમે એર સખ ઠીકાને ઘુડવાયા લેકીન કહી
 ઉત્તકા શુગગ ન મીના ખુદા જાને દુરે મકસુદ કીસ
 પદ્દમે હય અગર મેં અએશા જાનતા તો કબી
 અએસે સખત કલમાતસે પેશ ન આતા શાએદ
 ઉસ ગેગત ઝદેને મેરી મલામત કરનેસે છલા.
 વતની અખનીઆરકી અફસોસ.

ગઝલ.

(તુમારા દીન અગર હમસે શીરા હય)—એ ગાહ.

રામશુદીન મહમદ—પીયારે નુરદીન બતજા કહાં હય,
 તેરે ગમમે ખીરાદર નીમ જાં હય—પીયારે.

બોહોત હુંકા દીમસકો હલમ સારા,
 મકાં તેરા મકાને લામકાં હય—પીયારે.
 સીત્તા તેરે નહીં ગમ ખ્વાર કોઇ
 મુન્ને હર વકત તેરાહી ધીઆં હય—પી.
 શુખક સારી હુધ અએસી ખુસીકા,
 મરે તનપર તે જાનમા બી ગીનાં હય—પીયારે

(ગમગીન હોકર જતા શમસુદીન મહમદકો)

—:૦:—

બાંબ પહેલા--પરદા છઠા.

બાંસરા,

(દીખલાઈ દેતા વઝીરે બાંસરાં, નુરદીન અલીકા, ઝોર
 દુખતરે વઝીર બાંસગકી.

ઝખાની,

વઝીર—બર ખુરદાર તુમારી દારતાન બડી હયરત અગેઝ હય,
 તકલીફને તુમ જેસા જલ્લીલુલ કદર દામાદ મેરે કીસમ-
 તમે લીખાયા અખ જાવ તુમારી જોજા તુમારી મુંતેઝીર હેગી
 નુરદીનઅલી—શુક પરવર દેગારકી.

(વઝીરકા અપની દુખતરકે સાથ નુરદીનકા હાથકો હાથ
 મીજાના ઝોર દોનોકી શાદી કર દેના)

વઝીર—સુન અએ પીસર મેરી જહશકે લીએ મએ ઈસ મુલકકો
 વઝીગતબી તુન્ને ધનાયત કરતા હું.

(ફરજંદ પયદા હોના નુરદીનઅલીકે ઘરકો ઝોર શુકર
 બજના નુરદીન અલીકા ઝોર ગાના.)

ગઝલ,

(ટહે કયા આજ શાહજાદી વાહશત હય તુમકો)—એ ગહ.
 નુરદીનઅલી—કરું સુક પહેલે મે અપને ખુદાકા

ક્રીઆ જીસને હાકીમ મુજે બાંસુરાકા—કરું
 વજીરાત મુજે યહાંકી ઉસને અતાકી
 કીયા હમનશી યહાંકે ફરમા રવાકા—કરું
 ક્રીયા સાહેબે માલો હશમત યહાંપર
 દીખાયા તમાશા યે જુદો શખાકા—કરું
 દીયા એક ફરજંદ સાલેહ ખુદાને
 કે હય ખદરદીન નામ ઉસમેહ લકકા—કરું
 નો આહે કરે ઓર કરતા હય દીનરાત
 નાહી કામ ઉસજાપે અકલો જકાકા—કરું

પરદા પડતા

—:O:—

બાબ પહેલા--પરદા સાતવા.

કેરું.

(નુરદીનઆકીકે ન મીલનેસે મમમુમ હોના
 શમશુદીન મહમદકા ઓર શાદી કરની મજબુર
 આદશાહકે હુકમસે.);

મસનવી.

(કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મયે)—એ રાહ.
 સમસુદીન મહમદ—તેરે ખીન હય બાધ બોહોત બેકારી
 ખજુજ તેરે હય જાંદગી મુજકો બારી—તેરે
 કલા ફલા ખાગે ઉમેદ હય હય
 કરી અશમે ગીરીઆંકો અશક ખારી—તેરે
 કહાં તક કરું જપત મે જોશ દીલકો
 હુવા અશમ ગીરીઆંસે અખ ખુન બારી—તેરે
 તેરે ગમમે ગમગીન નહીં કોઇ બાધ
 અંધેરા હુવા અશમે નર ગશપે તારી—તેરે

હુના હુકમ શાહકા કે કર જાહેદ શાદી
કહાં તક કરેં અપ્પ તેરી ઇતેજરી—તેરે.

જાના સમસુદીન મહમદકા

—:O:—

બાબ દુસરા--પરદા પહેલા.

બાંસરા.

નુરુદીન અલીકા મકાન વફાત પાના નુરુદીન
અલીકા ઓર નશીહત દેના અપની જોગજો.

ગજલ.

(અની આદમ ન હો ગાશીન ખુદાકી મહેરબાનીસે)—એ રાહ.
નુરુદીનઅલી—લખો પર જાન હય મેરી અજલકી ઇતેજરી હય
પીઆરી જાનીએ મુલકે આદમ રૂપશય હમારી હય—લખો
નજર કરતાહું જમ આમાન પરમે અશમ હશરતસે
ખુદાસે અપને ઇશીઆંકી તરફસે શરમ શારી હય—લખો
યે ફતીઆ અંદરોઝકી હય મુવા કોઇ પહેલે કોઇ પીછે
મેરી જાં સખરકર ગરયે અમસ હય મુફત જરી હય—લખો.
ખુદા લખો કોઇ ઉસકુ કહાં હય લખતે, દીલ મેરા
ફકત મુજકો ઉસીકે દેખનેકી ઇતેજરી હય—લખો,
દાખીલ હોના બદરુદીન હશનકા ઓર
વસીયત કરના નુરુદીનઅલીકા.

ગજલ.

(શીરાતા હય હમે કહાં કહાં યે કી સમતતા બદલ જાના)—એ રાહ.
નુરુદીનઅલી—જરા સુત ગોસે વીજશે હાલ બદરુદીનહશન મેરા
કોઇ દમમે યાંસે કુચ હય અએ જાને મન મેરા—જ.
મં અપને બાઇસે યહાં લડકર આપાયા પીઆરે
રહે મુજકો માહુમ આસ કીરે હય વતમ મેરા—જરા.

પીદર મેરા વજરે શાહે કીરથા હયાતીમે
 હય અપ મુમતાજ ઉસજા બાઈ શમશુદીન હશનમેરા—જરા.
 દીએ જાતા હું એક કાગજ નવીશતા હાયકા અપને
 પુત્રે માહુમ હોગો સર બશર રંનજો મહન મેરા—જરા.
 લીખા હય અએ પીશર કામિમે તેરી તારીખ પએદાએશ
 શીવા હસકે રકમ હય એરબી શાદીકા શુન મેરા—જરા
 મર જાના નુરુદીનઅલીકા એર જરી
 કરના માદરે બદરુદીનહશન વખુદક
 બેત.

જોજા નુરુદીનઅલીકો—

હુમ્મ હય કોનસી કરમાએ અએસી ખાતા હમસે
 ખુદાકે વાસ્તે બેલો પડેહો કાઢે ખફા હમસે
 હસાનેદે એવજ જો તું નહક હમકો રજાતા હય
 સહી કીસતરેહ જાએ અ મ ફલક તેરી જફા હમસે
 કરે કયા કાસ જગે રહેકર હમારા કોન અએકા હય
 નહી લગનેકા દીન હરગીજ છુટા અપ બાંસરા હમસે
 (૫૨૬)

—:૦:—

બાબ દુસરા--પરદા દુસરા.

દરબાર બાદશાહ બાંશરાકી.

(પુસે હોના બાદશાહકા બશમબકે બદરુદીન હશનકે
 ન આનેકી દરબારમે એર કહેના અપને વજરસે

બેત.

બાદશાહે બાંસરા—બહોત બદરુદીન હો ગયા નાબકાર

હવા ગરક નખુતમે લેલો નહાર
 હમારા ગયા બુલ મુજરા સજામ
 પીદરકે અલમમે હવા શોગખાર

મુકર શબ ઉસકી દુંગા ઉસે
 નીકાલુંગા મે દીલકા અપના બુખાર
 ગીરફતાર કર જલલદ ઉસકો વજર
 મેરે રખાઉસે ખીચલા એક ખાર
 મહિલ મકાં ઉસકે મીસમાર કર
 ન તાખીર ફરમામે હો જનહાર

જના વજરકા

—:O:—

બાબ દુસરા--પરદા તીસરા.

(ખાંસરા શહેરકા એક રાસતા દીખલાઇ દેના
 બદરૂદીન હશનકા અંદેશા કરતે હુવે)
 દાખીલ હોના એક ગુલામકા, ઓર અપ્પર
 દેના બદરૂદીનકે

ઝખાની.

ગુલામ—જનામે આલી અગર આપકો અપની જાન અજાજ
 હય તો જલદ ખચાઇએ બાદશાહને આપકે અદમ
 હાજરીસે નાખુશ હોકર વજરે શાનીકો આપકો ગીરફ-
 તારીક લીએ ભેજા હય.

બદરૂદીનહસન—અએ નીમક હલાલ ગુલામ ખુદા તુજકો ઇસા
 ખેર ખવાઇકી ખેરકીજા દે.

ગુલામ—ખુદાવંદ ફોજ ખોહોત અનકરીખ આગઇ હય શીવાએ
 જાન ખચાનેકે કુછ નહી હો શકતા.

જના દોનાકા

—:O:—

બાબ દુસરા--પરદા ચોથા.

કુખ સ્તાન.

કપરે વાલીદે બદરદીન હશનકી ઓર જરી કરતે
હુવે આના બદરદીન હશનકા.

મસનવી.

(કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મએ)—એ રાહ
બદરદીન હસન—જરા દેખ વાલીદ મેરા ખશતે હાલ

હુમ જાંદગી મુજકો જાનકા વખાલ
મેરે હાલપે કર નજર બહેરે હક
કીઆ મુજકો આફલાક ને પાયમાલ
જક્ષએ બહોત શહને હમપે હયકી
ન ગુજરાયા તુજકો આભી એક સાલ
કીઆ ધગકા તારાજ સખ માલોજર
મકાં તોડ કર દીએ હય પાયમાલ

(વાલીદકે કપરપે સીર રખકે જરી કરન
બદરદીનકા, ઓર એક જાનકા બદરદીનકે
દેખકે તાઆખુખ હોકર જાના

—:૦:—

બાબ દુસરા--પરદા પાંચવા.

દાખીત હોના એક જાનકા એક પરીકે સાથ
ખિત.

જાન—આજખ મએને દેખા યયાં માંજરા
કે અખ તક ઠીકાને નહીં દીત લગા
વહાંસે મજાર એક નજદીક હય
પગ હય વહાં ખુફત એક માહેલકા

જમી ચુમતી હય કદમ શોકશે
 કીઆમત હય કામન શે ઉસકી બપા
 ટપકતા હય ચહેરેસે તુર ઇસ કદર
 મકાં જીસકે પરતોસે રોશન હુવા
 બંદીઆલમે ખુવાબમે તકતકા
 કે બચકર ન જાએ કોઈ ચલા
 લખે સુરખ ઉસકે ઉગલતે હય લાલ
 શગસર વો લાલ બદખશાં હુવા
 ખુદાકી કસમ હમે મુજે આમે પરી
 કહીં આમેસા દેખા ન હમને સુના
 જો ખાઇશ તુજે ઉસકી હો દીદકી
 મેરે સાથ ચલકર ઉસે દેખ આ.

પરી—કોઈ ઇસ સીકજકા દેખા ન સુના
 હકીકત મે તેરા કહેના હય ખૂબ
 મગર મએને દેખી હય એક વારેદાત
 ગુજર આજ કેરૂં મે મેરા હુવા
 વહાં સમસુદીન નામે હય એક વજર
 વો રખતા હય દુખતર બડી મહેલકા
 કહાયા ઉસે શાહને કે આમે વજર
 મેરે સાથ કર ઉસકી તું કત ખુદા
 ન માના મગર ઉસને ફરમાને શાહ
 કીઆ ઉજર ઇસ ખાતકા ખરમલા
 બતીજેસે શ્વદીકા કોલો કરાર
 ખીરાદરસે મે અપને હું કર ચુકા
 શુના જબકે ઇસ ખાતકા યે જવાબ
 હુવા ખાદશાહ સુનકે આજબ એર ખફા
 વહીં અપના શાહીરા તજવીજ કર

પકડ ગિકદ જાલદ ઉસકો ભીજવા દીઆ
 હુવા મુખતલા દરદો ગમમે વજર
 કલક હય મુજો ઇસકા આજખ યે બડા
 ઉઠા લે ચલે ગરહો તેરી સલાહ
 કરે ખીયાદ દોલુકા વહાં ખરમલા
 મદદ પર તેરી ઇસમે હોવે જરૂર
 રહેગા યે મમલુન તેરા સદા

દોનાકા જાન

—:0:—

બાબ દુસરા--પરદા છડા.

કેરૂ

(લે આના જીનકા બદરૂદીન હસનકો સમસુદીન વજરકે
 મકાનમે ઓર તરતીખ શીખાના બદરૂદીનકો.

જખાની.

જીન—(બદરૂદીન હસનકો એક બાજુ લે જાકે) મજલીસમે જા
 કર ફુલાકે હમ પહેલુ ખેડજા ઓર કીસીસે ન દરના હમ
 કુતોકુ અભી હકાલ દેતે હય.

(જાના બદરૂદીનકા તખ્તકે નજદીક ઓર ખેડના, ઓર
 દાખલ હોના દુખતરે શમશુદીન મહમદ સાહેબીઓકે
 સાથ ઓર દોનાકી નીકાહોની ઓર સાહેબીઓકા ગાના)

ગજલ.

(શાદીએ જીવવયે ગુલકામ મુઆરક હોવે)—એ રાહ.

સાહેબીઆ—તુમકો કુલોકો હાર સદા મુઆરક હોવે

રશકે દુશમનકે લીએ ખાર મુઆરક હોવે

ફજલ ખુદાસે સદા શાદ રહેા દુનીઆમે

અએસો અશરત તુમે હરબાર મુખારક હોવે
કરને લાયા ફલકભી દુરે અનજુમ શદકે
નજર ધુશકી દુરે શેહવાર મુખારક હોવે

ગના શાહેલીઓકા

ગજલ.

(ફના હો ચુકા મેફના હો ચુકા)—એ રાહ
નોજાએ બદરૂદીનહસન—ખતા અએ જવાં જલદી હય કોનવુ
યહાં કીસ તરેહ આયા અએ નેકખુ
કોમ મેરે શવહરકા દીવદાર હય
તુજે યાંહ હય કીસ કામકી જુસતેજુ
તુજે દેખ હોતી હય હશરત મુજે
નજર આતો હય તુજસે ગિલફતકી જુ
લીખાયા મુકદ્દરમે મેરે યહી
મીલે મુજકો શવહર બદો જશતર

વોહી રાહ.

બદરૂદીનહસન—ન વીરુવાશ દીલમે જરા લાઈએ
સદા શુક્ર હકકા ખજા લાઈએ
ખુકાકે કરમશે ખુસીકી હયગ
તુમારા હું શવહર ન ગબરાઈએ
દીઆ નિજ શાહસકો હસ તલખ
વહી થોરાસા ખાન બીજવાઈએ

(દોનોકા ખુવાખ કરના, એર જનકા
દાખીત હોકર બદરૂદીન હસનકો ખવાખસે
લે ગના.)

બાબ દુસરા--પરદા સાતવા.

દીમશકકા એક રાસ્તા.

દાખીલ હોના બદરુદીન હશનકા.

બેત.

બદરુદીન હસન—દીખાઈ નહીં દેતા અપના મકાં

ફસાયા મુજે કીસને લાકર યહાં

મકાં હય કહાં જોખ હય કહાં

હુધથી શખકો મેરી શદી યહાં

મુનાજું કીસે હાલ અપના યહાં

શીસાના હુવા મેરા સારા ખયાં

કીઆ મુજકો અફલાકને દર બદર

દીઆ ફેક જનનીમને લાકર યહાં

જનના બદરુદીન હસનકા

—:O:—

બાબ દુસરા--પરદા આઠવા.

કેરકે વજીરકા મહેલ.

દુખતરે વજીરકી ખુવાબસે બેદાર હોકર બદરુદીન

હશનકો ન પાનેસે ચોંકના, ખોર દાખીલ હોના

વજીર સમશુદીન મહમદકા.

ઝખાનો.

શમશુદીન મહમદ—અફસોસ હમેશાંકે વાસતે હમારે દામને

ગુરખત પર નીદામનકા દાગ લગ ગયા યે અગર ન

પએદા હોતી તે ખહેતગયા.

દુખારે વજીર—અએ વાલીદે ખુજરગવાર ખુદાવદે કરીમ

આપકો કાયમ રખે યે કયા ગયેરતથી હસમ

હજાક હોતી.

રામશુદીન—અએ બેહયા હસે જ્યાદા બે ધન્ય હોગી કે તું,
એક શાધસ કુંજરેકે સાથ કતપ્રુદાધ હુધ.

દુખતરે વજર—મુભાન અલાહ આપકો યેડી ખીયાલ હય અએ
જુજરગવાર શખકો નો મેરે પાસ આયાયા નીહાયત
હુશન ખુશ જવાન હય વોઅમી નએ જરરકો ગયા
હય યકીન હય કેવો અમી આતા હોગા.

રામશુદીન—તું સય કહેતી હએ અએ નાબકાર, તેરી શાદી
શખકુ એક શાઉસ ખદ મુરતકે સાથ હુધયી જસે
બાદશાહને તજવીજ કરકે બેનયા

દુખતરે વજર—આપ દેખ લીજએ બલકે એક ચીજ મેરી
ખયાન સદાકતકે વાસતે મોજુદ હય, વો યેહ હયકે
ઉસકે કપડે દશતાર કમીસ વગેરા નો ઉસને સખકે
મેજપર રખીથી વો મોજુદ હય.

(દેખના રામશુદીનકા બદરુદીનકા અમામા
એર કાગજ અંદર દેખકે એકના એર
નીકાલ લેના.)

રામશુદીન—(ખુદસે) ખુદાવંદા બે કયા હસરાર હય દસતારતે,
વજરાતકા માહુમ હોતા હય.

બેત

રામશુદીન—મીલા એક કાગજ હય દશતારસે
જસે દેખકર જપરેશાન હય
લીખા હય મેરે બાધકા શર ખશર
હમારા બતીજયે જશાં હય
કરે જલદ જકર મે ઉસકી તજાશ
મુજાકાતકા ઉસકે અરમાન હય

જાના વજર રામશુદીન મહમદકા

જખાની

દુખતરે વજર—અએ પરવરદેગાર તેરા હજાર હજાર શુકર હય

કે તુને મેરા નાંગો નામુશ રખલીઆ ઓર શવહરે
ઘજત ફપરે ખાતમાં આતા કીઆ.

જના દુખતરે વજરકા

—:૦:—

બાબ તીસરા—પરદા પહેલા.

(દરબાર સેનશાહે કેરકી)

દાખીલ હોના શમસુદીન વજરકા

મરાનવી

(અમી જોગત અએ દરદકી મુખતેલા)—એ રાહ

શમસુદીન—મુન્ને જુયતેજુ જીશકીયી અએ શહેરયાર

યહાં ઉસકો લેઆયા પરવર દેગાર—મુન્ને

મેરી લડકી ઇસે હુધ કતખુદા

દરખતે ઉમીદ ઉસે લાયા હય ખાર—મુન્ને

તઆજુઅ હય મુજકો પર ઇસખાતકા

હુવાઈસ જગે ઉસકા કયુકર યુગ્ગર—મુન્ને

હુવા યુમ શમ તારમે વો જવાન

નહી ઉસકા મીજતા પતા જનહાર—મુન્ને

વોહી રાહ

બાદશાહ—ખુશી મુજકો હાંસીલ હુધ અએ વજર

કે ખર વખત પહોંચ્યા તેરા દાવેગીર—ખુશી

ન માયુશ હો હીજર મે અએ વજર

મુલાકાતકા ઉસકે દીલ હય ખશીર—ખુશી

કીયા રહમ હકને તેરે દીલપર

જમીને ખુશીમે કીઆ જાએગીર—ખુશી

પરદા પડના

બાબ ત્રીસરા—પરદા દુસરા.

સારતા.

દાખીલ હોના દુખતરે શમશુની તકા કકોરકે લીયાસમે
વ તાઆલાશ કરને બદરુદીન હશનકી

ગજલ.

(તું કીસબારસે આંખ દુરરે ચતીમ)—એ રાહ
જોનાએ બદરુદીન હસન—હમ છાલીને મમે ખેતર હું
તેગ ચશમ નરગીસકી ખીમાગહું—હમ
ખુતકે લીએ જલદ આજ કહી
કે સુરતકે તેરી તજબગાગહું—હમ
કીઆ તુજપે શકે શબી માલોજર
બસ આંખ જાન દેનેપે તબઆર હું—હમ
કીઆ નીમ ખીસમીલ તેરે હીજરને
તેરે લાલે લબકો ખરીદદાર હું—હમ

જખાના

જોનાએ બદરુદીન હસન—આતશે ફુગતને ઉમેદકો જશ
દીઆ ચશમએ ચશમને નીહાવ દીનકો બદ
દીઆ ચારસે દીન જગાહય દીનકો ખેતામ હય, ખુદા
જાને બગ બાંક કીધર ખીઆલ હય દીન દેલત
હુશનસે માત્ર માત્ર હય દીનમે ફકીરીકા ખીઆલ હય
ઇશકકા ચેહી અંજામ હય.

ગજલ.

(દારે ફનાસે દીનકો ઉઠાએઆ યા નહી)—રાહ

જોનાએ બદરુદીન હસન—

મશજુદમે શેખ દેરમે અશનામકો શલામ
હોવે કુબુજ કુફરકોઇશનામકો શલામ—મ.

ચક્રમે મેરે શાય પરેશાનયે મુદામ
 હસ વાસ્તે હય ગઢીશે આપામકો શનામ—મ.
 મુનાસયે મેરે રંનજકે હીજરમે રાતદીન
 પોઆપ્પો શયા શહેરે શામકો શનામ—મ.
 સદેસે ઈનકે ગુજરી હય એશો નીશાતમે
 મેકો શખાકો શાકીઓ એર નમકો શનામ—મ.

જાના જોગનએ બદરદીન હશન

—:O:—

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ

દીખજાહ દેના માદરે બદરદીન હશન

હુમરી.

અપને શાહજાદે આલમકે લીએ—એ રાહ
 માદરે બદરદીન હસન—હુવા યુમ મેગ હાય લખતે જીગર
 ખુદા જાને કીસી જા હય વો જલવેગર—હુવા.
 મેરા ખાન એ ગયમે તારીક હય
 કહાં હય હાય મેરા ગુરે બશર—હુવા.
 કહાં હય તેરી જુલફદી જીરસે
 કહાં હય તેરા હુશને ગથકે કમર—હુવા.
 ફગરે હુવા શાહકે ખાકસે
 હુવા ચરખકે હાયસે દર બદર—હુવા.
 નહીં એન દીલકો મેરે દરદસે
 જીદા હો ગયા જખસે લખતે જીગર—હુવા.

ગાતે ગાતે હુવે

જાના માદરે બદરદીન હશન એર ફકીરોકા આન

ગજલ

(અગર હમને દીઝ સનમકા દીયા)—એ રાહ

ફકીરો—ફતીઆમે આંકે દોસ્તો રહેના નહીં સદા
 દર ચીજમે હય અકસ ફીગન જલવમે ખુદા—૬.
 અપનં ખીગાને દોસ્ત હરએક ખેસો અકર્યા
 હય છંદગી યે શમી દોલત કે આશના—૬.
 કુરાનમે કહા હમે ખુદાને કુલે કાન
 જુલ્લ જાને કીખરીઆ હય શમી ચીજકો ફના—૬.
 જાએ કરો ન મુક્ત મે ઉમરે અજાજકો
 મશાઈમે ખેએક કરો હરદમ ખુદા ખુદા—૬.
 (ખએકના ફકીરોકા અર હાખીન હોના
 બદરદીન હશનકા.)

મસનવી

(મહારાજ પૂછો ન જોગનકા હાલ)—એ રાહ.

બદરદીન હસન—ગુરજ શુનો યે મેરી ધજતેજ
 મુજે જોગ દો જહદ બહરે ખુદા
 સતયા ખોલત મુજકો અફલાકને
 જુવાનીકા પાયા ન મએને મજા
 વોહી રાહ.

ગુરૂ ફકીરકા—ઉકા અપને દીઝસે તું અએસા ખીઆબ
 ફકીરીકા લેના હય કારે મહાલ
 ન બદ દીઝ મુસીબતસે હો અએ જવાં
 તુજે આજમાતા હમે એજદે તઆલ
 જમાના નહીં એકશાન એક તોર
 જો આગાજ ગમહો ખુશી હય મોલ
 જરા કામ ફરમા તુંહો શખર કર
 સુના દે હમ શર બશર અપના હાલ

બિત

બદરૂદીનહસન—સુનાવું ગુરૂજી મેં કયા અપના હાલ

તુમે હોગી સુનનેસે રીકત કમાલ

મેરા ખાનદાં હાએ શરીફો ન જીખ

મય સર હય શય મુજકો બોલે જલાલ

શહેર ખાંસગકાયા મએ હમનીસું

અચાનક મુકદરમે આયા જવાલ

પરીકી મદદસે હુમ્મ કતખુદા

સમજતા હું જીસકોમે ખ્યાબો ખીઆલ

હુવા મુજકો મુદતસે શહેરા નસીખ

પડાહું કંઈ સાલસે ખશતે હાલ

ગુરૂજી—તેરા હાલ હમને સરાસર સુનાં

હકીકતમે હય તેરા કહેના રવાં

જમાના ગયા સારા ગમકા ગુજર

ખુશીકા સમજ અખ રખાન આ ગયા

અજા બા બહોત જલદી સુયે દીમશક

ન વીસવાસ દીલમે જરા અપને લા

મીલેગે વહાં તુજસે તેરે અજીજ

કરેગા તું ઉસબ હકુમત સદા

ન તું બુલીઆ સીજદે પાકકો

ખખ લાઇએ શુકર અજાહકા

બના બદરૂદીન હસનક

—:0:—

ખાખ તીસરા--પરદા ચોથા.

દીમસક.

(દરવાજો પર દાખીલ હોના વછર વ આલો

કારોકા મુસાફીરકી તાનાયમ.

અંગ્રેજી રાહ.

(દર આલે હાલે દીનમાં નોધી લો)—એ રાહ

અહોકારો—યાંહકાયા નો શાહ વાલા હથમ

ગયા રાહે દુનીઆસે શુએ અદમ

વશીઆત ગિસકીથી વાપસમે

હમારા જીતના હય યે જાહો હથમ

નો દાખીલ હો પહેલે દર શહેરમે

દે દેના ઉસકો યે રાજ કલમ

(દાખીલ હોના બદરહીન હસનકા.)

ખેત.

વજર—ખુદા ખુશ રખે આપકો હર પડી

હમેશાં હો કાયમ તેરી સરવરી

યહાંકે હુઝ બાદશાહકી વફાત

વસીયતથી ગિસકી હમે આખરી.

નો પહેલે હો દાખીલ દર શહેરમે

ઉસે દેના હસ શહેરકો અકશરી

અમાનત હય મોજુદ અલીએ શીતાબ

કરો તખ્ત શાહીપે જલવએ ગરી

(લે જાના બદરહીન હસનકો.)

—:0:—

બાબ તીસરા--પરદા પાંચવા.

જંગલ.

દાખીલ હોના જોજાએ બદરહીન હસનકી

ગજલ.

(લખે હય જન બક્ષે ઉલકતમે લખપર જન આઇ હય)—એ રાહ
જોજાએ બદરૂદીનહસન—

નહી કહેતાં તેરી જનીબસે કુછ ખેદનતે આઇ હયે
મગર હો અપને અપતકી રસાકીના રસાઈ હય
રહે કયા મંજલત બાકી હમારી દેરે ઉલકતમે
તુમારે વાસ્તે એશર યહાં દીવકી 'પીગઈ' હય
ન કીજીએ મન હોનેસે જુખારે દીવ નીકલતા હય
હકીમો દરદકી મેરી ચેહી ચાકી દવાઇ હય
ન તરસા શરખતે દીદારસે તું અએ જુન ન તરસા
શહીદે નાજકી તેરી લખોપર જન આઇ હય

ગજલ

(ગઇ એક બ એકનો હવા પલટનાહી દીવકા મેરે કરાર હય)—એ રાહ
જોજાએ બદરૂદીનહસન—

જોકજને અએ જુતે ખેવકા તુજે હુશન નાજો અદા કીઆ
તેરે દીવમે થોડી વક્ષ નહી તો કસમે જુદાકી યે કયાંકીઆ
કીઆ જોશ આશકને કીયાં સીતમ કે હમારા નકશે વક્ષ સતમ
તેરે દીવમે રખતી હય એકદમ શમી બનજો બનસે બહાદીઆ
ખીઆલે વસજમે મર ગયે તેરે ગમમે જીસે ગુજર ગયે
વહીં આકે રશકે રકીબને હમે સોતે સેતે જગા દીઆ
(દાખીલ હોના માદરે બદરૂદીન હસનકી)

મસનવી.

(કહું કયા ફજકકા સતયા હું મએ)—એ રાહ
માદરે બદરૂદીન—પરી હએ કોઇ યાકે ઇનશાન હએ
તુજે દેખકર અકજ હએરાન હય

તેરે દીનકે અન જહન હય કીસ ગુનકસે
તું કયું મીસલે શાના પરેશાન હય
લીઆ કીસકી ઉત્કર્ષમે તુને યે જોગ
જસે દેખકર જાન કુરખાન હય

ગજલ

(કહેદોં અયે કોઈ જાકે મેરે શાહ સતારકે)—રાહ

જોગાએ બદરૂદીનાહસન—

કીયા કહું કયા હો ગઘ ઇશકમે હાજત મેરી
આકમે મીત ગઘ મય સીકલો સાહત મેરી—કીયા.
કીયા કહું હાજ મુસીબતમે કયા કયા યુગરા
ખુત રજવાએગી બેશક, તુમે રીકત મેગી—કયા
કુછ નહ ખાત નહી ગીરીઓ જવરી અપની
એક મુદતસેબી હોગઘ હય આદત મેરી—કયા

જખાની.

જોગાએ બદરૂદીન—અએ માદરે મહેરખાન કુછ ન પુછ મેરી
દાસ્તાન ખયાન નહી કર ચકલી ગુનગએ દીન ગમશે
શીના ચાક હય મએ વજર રમગુદીન મહમદકી બેટી
હું મેરી શદી અપને અચાકે બેટે બદરૂદીન-હશનકે
સાથ હુધયી લેકીન શમ કતખુનકમે ખર શોહરા મુજસે
જુદા હો ગયા ખુદા જાને ઉસપર કયા યુગરી તીન
ખરસ તક ઉસ કદર ઉસકી આમદ આમદકી મુનતેજર
રકી નાગાર ઉસકી તાજાશમે શહેરા નુર અપની આરકી

માદરે બદરૂદીન—અએ મેરી જાન મેં તેરેપર કુરખાન, મએ
ઉસકી માદર હું એક મુદતસે વો મુજસે ખુદા
હો ગયા મે ઉસકી તાજાશમે શમ રોજ જોતા
ખાતાંયાં, પરમુજે ઉસકી મીતનેકા ઉમેદ નહી હુધ
આજ તેરી ચુકતેયુસે દીન ગાહી દેતા હય કે ઇત
શા અલાતાહાહ બહેત જહદ ફરે મકસુદ હાય લગેગા.
જાના દોનાકા

બાબ તીસરા—પરદા છડા.

દીમરાક

(મુનારક બાદ દેના લોગોકા બદરૂદીન
હશનકા તખ્ત નશીનકા, ઓર બદરૂદીન
હસનકા તખ્ત પર બચ્ચેકા હવે લીખલાઈ
દેના.)

અંગ્રેજી રાહ.

(દર આલે હાલે દીવમાં નોખી લો)—એ રાહ

અહેલોકારો—કરો અચ્ચેશો અશરત શખી ખાશો આમ
ખુદને કીઆ રંજો તુમપે હરામ
કીએ દુર હકને સબી દરદો ગમ
પીઓ બાદ અચ્ચેસો અશરત મુદામ
હુવા તખ્તે શાહી પે રોનક ફરોજ
શાહે બદરૂદીન નામ અલી મુકામ

દાખીલ હોના દરખાનક

જખાની

દરખાન—જનાએ અલી મહેલ પર ફકીરોકા મજમુઅ જમાહમ
અગર હુકમ હોતો આને દર્જી.

બદરૂદીન હસન—જહદ હાજર કરો.

(આના ફકીરોકા ઓર અર્જ કરતા અપને હાલ પર)

ખેત

ફકીરે અવલ—દેહલીસે મે આયા હું મુજે જાના હય ગમપૂર
એક ક્રોડી મેરે પાસ નહોં રાસ્ત હય દુર
હું બક્ષીસે જનાબકા હરવખ્ત ખુવાશત ગાર
યહાં પડા ઉતમએ અલીપે અચ્ચે હુશુર

ફકીરે દુયુમ—મુજતાને જી હશમ ખેયન શર બશર કશુર

રાજી રાહે હુતકે કરમ હથતમ કુન જશર
 માધમો તંગ દરતીમાં દસ્તગી શુદ્ધ
 ખે નવાજ અઝ સખાવતે એશ મગ હજુર
 જોગએ બદરૂદીન—હય ખાદીશને માલો દોલત નહીં
 કીસી ચીજકી તુજસે ચાહત નહીં
 ફકીરીસે બહેતર નહીં કોઇસે
 કીસી ચીજપે ઇશિકો અજમત નહીં
 દુશુલે કદમ ખોશી હય આરજુ
 શાવા ઇસકે આર કોઇ હસરત નહીં

મસનવી

(અરી જોગન અએ દગ્દકી મુખતત્તા)—એ રાહ
 બદરૂદીનહસન—સુનાવો હમે હાલ અપના જરા
 હુવા કયા સખખ આપકો જોગકા—સુ.
 યે કહું મુહપે અપને રચાઇ ભભુત
 હુઈ કીસકી ઉલફતમે ગમકા અથા—મુ.

વોહી ગહ

જોગએ બદરૂદીન—ન પુકો મેરા હાજ અએ ખાદશાહ
 સુનાવું તુમે અપના કયા માંજરા—ન,
 કહું કયા મેરા દીજ ઠીકાને નહીં
 મેગ વાલીએ સતતન હુટ ગયા—ન.
 તેરા નામ નામીસે હમ નામ યા
 હુઈયો મે જીસ સખસસે કતખુદા—ન.
 શમે કતખુદાઇ મન હુશનમે
 હુવા મેરા ખાવીદ મુજસે જુદા—ન.
 મુજે રાત દીન ઉસકી હય જુસતેજુ
 ચેહી હય સખખ ઇસ મેરે જોગકા—ન.

ખેત

બદરૂદીન હસન—હકીકત જો કુછ તુને ઇજહારકી
 ગવાહી હય બે તેરે આબરકી

દીખા ગર તેરે પાસ હો જલદ તર
 નીચાની કોઈ અપને દીનદારકી
 જોજાએ બદરૂદીન—મુઝા કાશે હશરત નહીં યારસે
 મીઠા મુઝાએ ગમ મેરે ગમ ખતારસે
 મગર એક કાગજ મેરે પાસ હય
 બર આમદ હુવાથા જો દરતારસે
 (બદરૂદીનકા તખ્તપરસે ઉઠ બગલગીર હોના
 અપનો જોજાસે આર માદરસે

બેત

બદરૂદીન હસન—મેહીં તેરા શોહર મેહીં તેગ યાર
 મેહીં તેરા મુનીસ મેહીં ગમ મુસાર
 દવા લા દવાયી મગજ લા ધલાજ
 તેરે દરદ હીજરોશે થા બે કરાર
 મુઝા તુઝસે હોદર શબે કતખુદા
 પરેશાં ફીરત થા લેલા નીહાર
 ખુદાકી આજ્ઞા શાન હય બે નીઆજ
 કીઆ મુઝકા ઇસ સહેરકા સહેરીયાર
 સખકા ખુસીમે ગાના.

અંગ્રેજી રાહ.

(Glory glory Abyssinia.)

સખ—અન દોહો અલમ શખ દુર હુવા
 દીન અશરતસે મામુર હુવા
 સખ રંગ મહન કહુર હુવા
 દીન શાદ હરએક મામુર હુવા.
 ભર ભર કે પીએ હમ જામ શખ
 દીનમે ખુશી હોવે મામુર
 દુશમનકા કલેજ હશરતસે
 ઇસ દરજે જલા તબુર

—:o—

તમામ હુવા.

—:o:—

